

Wasa, den 5 December.

Redaktörande artikel är inlämnd af stadens t. f. kyrkoförbörde, pastor Johannes Bäck.

Mormonism.

Gvem hade väl trott, att denna ifabliga jeft, om hvi... en förmoden... bellig, skulle... undanflymda land? Bäl har man hört talas om Baptister, Metoder, Kalkviner och andra jädana, men ämna... nerna eller "de sitta dag...", som de själwa falla sig, har man ända be- patat blifwa förskonad. I de bestor... har detta hopp nu ilagit fel. För n... wistad här twenne Mormon-... hwiika, emedan de troiligen tydt sig finna att det andeliga mörfvet i Suomis bygger är allför stort, nu wilja lydliggöra dem och i främsta rummet wår ort med sitt nya, profetiska ljus.

Medan siffelidur... moniska ljus, som den i... är än ett willande... och i waga stråla...

För wistades neml. twenne bröder... hemma ifrån det westra... på senhösten 1875 bit anlände och då bofotte sig i Klemetöö. Affigien med deras bejöd och wistelse då, war naturligtwis den samma som nu: de wille wärfwa anhängare! Att de emellertid icke utwedlade någon större företagsamhet och kraft i utöfning af offentlig missionswerkshmet, dertill war orsaken helt enkelt den, att härwarande prästerflor och kyrkoföråd efter bästa förmåga sökte hålla be- målde herrat i tygel. Dett werklade de i det förbolda, ehuru de mer en gång högtidligt lofwade, att alldenst... hållanden så påförbrade, som... hålla sig ifrån allt proselytiseri. Hvad det sorgliga resultatet af denna deras tyfka, men dertfore icke mindre förderfliga werksamhet widkommer, må nämnas, att ämningstene en person, tillhörande denna församling, ända dertån blifwit bländad af mormonismens falska ljus, att hon numera funnit för godt att låta omböpa sig till lögnprofeten Josef Smiths förwiltelse. Sanning. Wi kunna icke underlåta att hört beklaga den ifrågawarande

pålar i Klemetöö, som således tydes löpa fara att blifwa en här för Mormonismen.

Det program hwilket dessa hafwa fastställt för sin werksamhet, synes wara betydligt af- wifande ifrån det, som följdes af deras före- trädare. Wifande såsom missionsärer hafwa de med förförande af lewar och förordningar, be... spridning, som enligt de för wårt land gal- lande prästförordningar, wäl borde wara till- samt finner, a ens ifran wäl... ningskraft och å den andra många menni- gilla gifnigt, deras uton förderfligande lär- domswäder, har jag ansett det wara min oafwärliga skyldighet såsom lärare i denna församling, att på detta sätt, allwarligt war- na allmänheten för den förwända lära, med hwilket befaude man wille fullwarpa be- dan warning befarat eftertröd, anhåller jag, mer upplöfningar om Mormonismens ifrån delande wille jag för winnande af redighet och forthet sammanfatta i följande punkter. (Fortf.)

— Anhålles ödmjukast om plats i Wasa- bladet för följande:

Stämning... Kim Östman
Åbo Akademi University, Finland
August 22, 2008

1:o Då det i den beliga skrift såges att tron kommer af predikan så frågas: hurudan bör denna (predikan) wara, för att en jädan tro skall hos menniskan werkas, som gör henne förwidjad om det ewiga lifwet?

2:o Är behofvet af en ny lärobof i katole-... i sådant fall... form (främmandingslätt) som innehåll... widkommer anset fölla ett jädant behof? ... som feltupplösning och huru... bästa sätt främjas?

3:o Hvad allt fan och bör göras för att nå-... werflig nytta och wälfignelse må... tillflyktas prästerflorat af kontrakt-

4:o Kunna de f. f. läfranteanstaltterna ut-... bibliskt synpunkt förwaras eller icke och hwad har prästerflorat i det ens eller an- dra fallet att göra?

Deffa fem frågor komma nu att löggas... 16 Januari 1877. ... Örr t. f. Kon-... förögafwet ut-... farda sin kallelse till sitt kontraktets preter, ... foga som möjligt skola infinna sig för att med ständsbröder utbyta tankar och åfgifter.

Wasa den 5 December 1876. S. B.-I.

— Behöfwas två tidningar på swenska språket i Wasa? Såsom redan i detta blad blifwit tillkännagifwet, kommer „Wasa- bladet“ med utgången af denna månad att öfwergå i en ny redaktions händer — hwemse wet man ännu icke med fullt wifhet, men... tidförflitlighet uppgifwet man, ... ingen af bladet skulle öfwer- tagas af prorektor med härm. lyceum, theo- logie lektoru Laurén. För bladetis förläggare werfligen lydfat till huswoudredaktör åter förwärfwa den wältalige och mångsidigt be- gåfwade skriftställaren och tillfita till hans bi- träd engagerat stidlige medarbetare, så torde wäl mången anse uppflysten af en ny tid- ning härstädes wara temmeligen öfwerflidig. Kanise ifall dock konkurrens öfwen på detta emråde icke blott wila sig möllia, utan af-

Purpose

- ▶ Analyze how nineteenth-century Lutheran clergymen in Finland reacted to the spread of Mormonism in the country

Background

- ▶ Mormon proselytizing in Finland limited, 19 missionaries during 1875-1889 made under 100 converts
- ▶ Activity centered on the Swedish-speaking coastal areas

Three Case Studies

- ▶ Three Lutheran dioceses during the study period: Åbo, Borgå and Kuopio
- ▶ Three places will be examined as cases:
  1. Vasa (Åbo diocese)
  2. Sibbo (Borgå diocese)
  3. Pojo (Åbo diocese)

Case 1: Vasa (in Åbo diocese)

- ▶ The first missionaries were Swedish natives and arrived in 1875/1876
- ▶ Forbidden multiple times from preaching Mormonism
- ▶ Johannes Bäck most active member of clergy: appeals to authorities and newspaper writings

Case 2: Sibbo (in Borgå diocese)

- ▶ A group conversion to Mormonism in early 1878, briefly after the arrival of the Mormon missionaries
- ▶ Parish minister Fredrik W. Fredriksson:
  - "This mixture of absurdity and perversion of all religious ideals"
- ▶ Fredriksson wrote his superiors and sought to win back the converts in a friendly manner

Case 3: Pojo (in Åbo diocese)

- ▶ Mormon message propagated mostly by a Swedish layman, not missionaries
- ▶ Warning by local clergy after the baptism of two women in the summer of 1882
- ▶ A court hearing took place, but the local young clergyman Fredrik Nauklér, though present, did not actively press charges

Discussion

- ▶ Mormon activity was not simply dismissed by the clergy
- ▶ Dealing with the issue:
  - Spiritual means?
  - Secular authorities?
- ▶ Some thought the clergy took too passive a role in dealing with the Mormons
- ▶ Worry concerning layman activity in the parishes in general
- ▶ Dominant tradition encounters with new movements take place all the time

The background is a dark blue-grey color with a faint, light-colored map overlay. The map shows various landmasses and a compass rose in the lower-left quadrant. The compass rose has a needle pointing towards the top-left and is surrounded by degree markings and cardinal directions (N, S, E, W).

Thank you!

e-mail: kim.ostman@abo.fi